

[illegible]

INSPIROWANE FILMEM „BIAŁY KIEŁ”

BIAŁY KIEŁ

NIEZWYKŁY PIES,
KTÓRY STAŁ SIĘ LEGENDĄ

W KINACH OD 7 WRZEŚNIA

GATUNEK: animacja/przygoda

PRODUKCJA: Francja, Luksemburg, USA 2018

REŻYSERIA: Alexandre Espigares („Pan Hublot”)

SCENARIUSZ: Philippe Lioret, Serge Frydman, Dominique Monfery (na podstawie książki „Biały Kieł” Jacka Londona)

REŻYSERIA POLSKIEJ WERSJI JĘZYKOWEJ: Dariusz Błażejewski

DIALOGI: Jakub Wecsi

NAGRANIE I MONTAŻ DIALOGÓW: Anton Borowy, Patryk Multan

ZGRANIE DŹWIĘKU 5.1: Anton Borowy, PRL Studio

KIEROWNICTWO PRODUKCJI: Izabela Stupa – Chybowska

OBSADA POLSKIEJ WERSJI JĘZYKOWEJ:

SZARY BÓBR – **Michał Żebrowski**

SMITH – **Sławomir Pacek**

CURTIS – **Jakub Wieczorek**

WEEDON – **Kamil Kula**

MEGGIE – **Klementyna Umer**

Pełna mądrości, przygód i wzruszeń niesamowita opowieść o sympatycznym czworonogu, w którego żyłach płynie zarówno krew psa, jak i wilka. Film jest pierwszą animowaną adaptacją przetłumaczonej na 89 języków świata ponadczasowej książki Jacka Londona.

Reżyserią tej pięknej i dynamicznej historii zajął się nagrodzony Oscarem Alexandre Espigares – współtwórca animacji: „Happy Feet: Tupot małych stóp 2” i serialu „Gwiezdne wojny: Wojny klonów”. Nad scenariuszem pracował m.in.: Dominique Monfery, który ma na swoim koncie nominację do Oscara oraz pracę przy hicie „Sekretne życie zwierzątek domowych”. Jedną z firm odpowiedzialnych za produkcję „Białego Kłosa” jest Superprod Animation, która stworzyła „Sekrety morza” (nominacja do Oscara i Europejska Nagroda Filmowa dla najlepszego filmu animowanego). Film był prezentowany w oficjalnej selekcji międzynarodowego festiwalu filmowego Sundance 2018.

Szanowni Państwo,

mamy przyjemność zaprezentować Państwu scenariusze zajęć dla uczniów szkoły podstawowej oraz gimnazjum inspirowane filmem „Biały Kieł” na podstawie powieści Jacka Londona o tym samym tytule. Film jest pierwszą animowaną adaptacją tej opowieści.

Historia dumnego i odważnego wilka-psa o imieniu Biały Kieł, który przyszedł na świat w sercu dzikiej Ameryki Północnej, jest doskonałą okazją do rozmowy z uczniami na temat relacji człowieka ze światem zwierząt, roli natury w życiu człowieka. Film inspirowanie do dyskusji o takich uniwersalnych wartościach jak: miłość, przyjaźń, rodzina, wolność, dobro, mądrość i piękno.

Mamy nadzieję, że scenariusze do przeprowadzenia na lekcji języka polskiego i na godzinie wychowawczej uatrakcyjnią Państwa zajęcia.

Zapraszamy do obejrzenia filmu!

O FILMIE

Film jest pierwszą animowaną adaptacją¹ powieści Jacka Londona „Biały Kieł”. Twórcom filmu zależało przede wszystkim na tym, aby zachować taką samą perspektywę, jaka jest przedstawiona w powieści Jacka Londona i Białego Kłosa jako bohatera. Akcja filmu rozgrywa się na przełomie XIX i XX wieku na terytorium północno-zachodniej dzisiejszej Kanady, a częściowo Stanów Zjednoczonych, do których należy półwysep i stan Alaska. Twórcy filmu chcieli też podkreślić mieszane geny Białego Kłosa, zarówno psa, jak i wilka. W zależności od scen, ustalono, która strona jego osobowości będzie dominować. Ta dwoistość między jego wewnętrzną naturą, a tym, czego życie go uczy, była bardzo ważna w reżyserii filmu. Niektóre postaci zostały też pominięte lub ich role skrócone.

Dyrektor artystyczny tak opisuje swój zamiar stworzenia animacji: *Chciałem trzymać się oryginalnego pomysłu złożenia hołdu dziełu Jacka Londona i nadania mu dodatkowego wymiaru. „Biały Kieł” ma charakter międzypokoleniowy. Opowiada o dorastaniu, pierwszych niezdarnych krokach, pierwszych zadawanych pytaniach, niebezpieczeństwach, spotkaniach, które pomagają znaleźć drogę w świecie. To powieść przygodowa, opowieść o inicjacji, ale także krytyka społeczna, obraz końca XIX wieku.*

Powstała piękna, mądra i wzruszająca opowieść dla widzów w każdym wieku. Opowieść o przyjaźni człowieka z psem, a także odwadze i odpowiedzialności.

Do zobaczenia w kinie!

Aby poznać pełne losy Białego Kłosa zachęcamy do przeczytania powieści Jacka Londona „Biały Kieł”.

---

¹ Według *Słownika wiedzy o filmie* „Adaptacja jest to praktyka filmowa, polegająca na przystosowaniu tekstu literackiego do specyfiki filmowego medium. Pojęcie adaptacji łączone jest zwykle, a często używane zamiennie z pojęciem „ekranizacji”, które jednak nie musi dotyczyć literatury. Ekranizacji można poddać inne formy sztuki, na przykład operę i balet (w tym przypadku nie mówimy raczej o adaptacji). Można również zastosować inne rozróżnienie. Adaptacją nazywamy film, który dopuszcza daleko idące zmiany w stosunku do pierwowzoru literackiego, zaś ekranizacja film, który jest mu maksymalnie wierny”.

J. Wojnicka, O. Katarfiasz, *Słownik wiedzy o filmie*, Wydawnictwo szkolne PWN, Warszawa-Bielsko-Biała 2009, s. 419

Scenariusz lekcji języka polskiego inspirowany filmem „Biały Kieł”

„BIAŁY KIEŁ” – OPOWIEŚĆ O LUDZIACH I ZWIERZĘTACH.

UWAGA:

Przed obejrzeniem filmu należy przygotować uczniów do tego, że chociaż film jest animowany, to porusza trudne tematy stosunku ludzi do zwierząt. Niestety nie wszyscy ludzie traktują zwierzęta tak, jak powinni, często są wobec nich okrutni, nie powinniśmy brać z nich przykładu.

Etap kształcenia: klasy 7–8 szkoły podstawowej, gimnazjum

Czas trwania zajęć: 45 minut (po obejrzeniu filmu)

Cele ogólne:

Klasy 7–8

Uczeń:

- wyrabia i rozwija zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury (pp I.1);
- rozwija zdolności dostrzegania prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami (pp I.4).

Gimnazjum

Uczeń:

- opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło; rozpoznaje problematykę utworu (pp. II, 1.1 i 1.2);
- przedstawia najistotniejsze treści wypowiedzi w takim porządku, w jakim występują one w tekście (pp. II, 2.1);
- ze zrozumieniem posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości pozytywnych i ich przeciwieństw np. piękno–brzydota oraz określa postawy z nimi związane, a także rozpoznaje ich obecność w życiu oraz w literaturze i innych sztukach (pp. II, 4.1);
- omawia na podstawie poznanych dzieł literackich i innych tekstów kultury podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne, np. miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara religijna, samotność, inność, poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość; dostrzega i poddaje refleksji uniwersalne wartości humanistyczne (pp. II, 4.2).

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- potrafi przedstawić własne przeżycia wynikające z obejrzenia filmu;
- stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (pp. gim. III, 2.4);
- rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach (pp. szk. podst. II, 2.5).

Metody:

- problemowa,
- słowno-poglądowa,
- burza mózgów,
- dyskusja.

Formy pracy: praca zbiorowa, grupowa, indywidualna

Materiały: karty pracy nr 1 i nr 2

Przebieg zajęć

1. Wprowadzenie

Porozmawiaj z uczniami na temat wrażeń po obejrzeniu filmu „Biały Kieł”. Staraj się moderować rozmowę, zadając pytania: Komu podobał się film „Biały Kieł”? Co podobało się najbardziej? Które sceny zrobiły na nich największe wrażenie? Dlaczego właśnie te? Zapytaj, jak uczniowie zachęciłoby swoich rówieśników do obejrzenia filmu „Biały Kieł”?

Zadaj uczniom pytanie, czym jest, ich zdaniem, natura? Po krótkiej dyskusji rozdaj uczniom Kartę pracy 1 (po jednej na parę) z definicją słownikową słowa „natura”.

Zwróć uwagę uczniów na fakt, że natura to pojęcie wieloznaczne, najczęściej utożsamiane z przyrodą lub z zespołem cech charakterystycznych dla jakiejś grupy czy jednostki (człowieka, zwierzęcia). Czasem mówimy, że ktoś jest wesoły z natury albo, że wierność leży w psiej naturze.

Zapytaj, jakie sformułowania kojarzą się im z naturą? Jakie związki frazeologiczne? (możesz poprosić o przypomnienie definicji związków frazeologicznych).

Powtarzające się związki wymienione przez uczniów zapiszcie na tablicy (zapisuje chętny uczeń).

Przykładowe związki frazeologiczne:

- żyć w stanie natury
- żyć na łonie natury
- wybryk natury
- coś jest zgodne z naturą
- martwa natura
- dzika natura
- łono natury
- dziecko natury
- zew natury
- natura ciągnie wilka do lasu
- zadawać gwałt naturze
- coś staje się czyjś drugą naturą
- rysunek/studium/szkic z natury

Wspólnie zastanówcie się, które z wypisanych określeń można wykorzystać, mówiąc o obejrzanym filmie i dlaczego? Np. *Biały Kieł* początkowo żył na łonie natury. Otaczała go dzika natura. Zmuszając wilka do posłuszeństwa, ludzie zadają gwałt naturze. Takie życie stało się jego drugą naturą. Dzika natura zwyciężyła u Białego Kłosa, ponieważ ciągnie wilka do lasu.

W filmie natura to zarówno przyroda, czyli charakterystyczne dla terenów dalekiej Północy, krainy lodów i śniegów, z długimi, mroźnymi zimami i krótkim, chłodnym latem ukształtowanie terenu, roślinności, zwierząt, warunków klimatycznych; jak i **zespół cech charakterystycznych dla gatunku i jednostki**.

Taka natura kształtuje ludzi, tu przeżyją ludzie odważni, silni, rozsądni, mądrzy, dobrze znający przyrodę, a przede wszystkim odnoszący się do niej z pokorą.

Teraz wspólnie prześledźcie losy głównego bohatera. Zapiszcie punkty planu na tablicy z kolejnych epizodów filmu (zapisuje wybrany uczeń).

Przykładowy plan wydarzeń

1. Sielskie dzieciństwo Białego Kłosa z matką.
2. Nauka przetrwania – polowania, wędrówki, unikanie wilków i ludzi.
3. Pierwsze spotkanie z Weedonem Scootem.
4. Walka z rysiem i rekonwalescencja matki.
5. U Indian – dorastanie i nauka
  - a) wchodzenie w dorosłość – naśladowanie zachowania matki,
  - b) przyłączenie się do zaprzęgu Szarego Bobra,
  - c) rozłączenie z matką,
  - d) ustanowienie hierarchii w stadzie,
  - e) w Forcie Yukon.
6. U Smitha
  - a) brutalne szkolenie Białego Kłosa,
  - b) walki dla Smitha,
  - c) ocalenie przez Weedona Scoota.
7. U Scootów – nowe życie
  - a) przyzwyczajanie się do nowych warunków,
  - b) Biały Kieł przyjacielem rodziny,
  - c) Biały Kieł ratuje życie Weedonowi Scootowi.
8. Wolność Białego Kłosa psa-wilka.

2. Faza zasadnicza

Porozmawiajcie, jakie postawy wobec zwierząt prezentują bohaterowie filmu. Podziel uczniów na grupy i poproś o uzupełnienie tabeli (Karta pracy 2).

Przykładowe odpowiedzi (Karta pracy 2)

Postawy ludzi wobec zwierząt

Człowiek	Kim był?	Stosunek do zwierząt i Białego Kłosa
Szary Bóbr	Indianin, prawdopodobnie wódz plemienia, ratuje plemię, poświęcając psy – najpierw Kiche, następnie Białego Kłosa	Jest sprawiedliwy , Biały Kieł jest dla niego ważny, ponieważ dzięki niemu może polować, jest to kolejny pies zaprzęgowy. Szary Bóbr podporządkowuje sobie Białego Kłosa, to naturalne i zrozumiałe, gdy popatrzymy na surowe warunki, w jakich żyje Indianin – aby przetrwać, musi być twardy i postępować bez sentymentów wobec niego, ale zna wartość Białego Kłosa, szanuje go i dba o niego.
Smith	Mieszka w Forcie Yukon, wystawia psy do walk	To zły człowiek, pies jest dla niego tylko narzędziem, jest okrutny, tresuje go i zmusza do walki, budzi w Białym Kłosie najgorsze instynkty , agresję. Jego życie nie ma dla Smitha żadnej wartości, nie dba więc o niego więcej niż musi.
Weedon Scoot	Marshal (policjant w Forcie Yukon), ma żonę Maggie, która mieszka w chacie w lesie	To człowiek pełen zrozumienia i ciepłych uczuć . Nie chce zabić wilków, które zagrażają ludziom, tylko je odstrasza (mówi, że one są po prostu głodne), ma pasiekę, hoduje kury. Ma dla Białego Kłosa wiele cierpliwości , ponieważ wie, jak strasznie został potraktowany. Razem z żoną zmieniają przyzwyczajenia zwierzęcia, otaczają go miłością i troską, a on się im odwdzięcza. Ten pan zdobywa miłość Białego Kłosa, który dla niego gotów jest na wszystko – ratuje mu życie.

Wspólnie zastanówcie się, jakie wnioski warto wysnuć z opowieści o przygodach Białego Kłosa. Następnie podziel klasę na kilkusobowe grupy i poproś, aby uczniowie napisali na ten temat notatkę. Po kilku minutach wybrany uczeń z każdej grupy czyta pracę, wspólnie wybierzcie tę, w której zawarte są najtrafniejsze wnioski i zapiszcie ją w zeszyte.

Przykładowa notatka:

Opowieść o przygodach Białego Kłosa pokazuje nam, jak różnie ludzie traktują zwierzęta. Los psa-wilka powinien **uwrażliwić nas na los zwierząt**, ponieważ **pokazuje, że i one mają uczucia takie jak ludzie**. Kiedy zwierzęta są źle traktowane – cierpią, czasem bywają samotne, kiedy zabraknie im bliskich, czują się zawiedzione, mogą być nieufne, ale także potrafią gorąco i wiernie kochać człowieka i okazywać mu tę miłość. W każdym zwierzęciu jest dobro. Przekładem może być relacja Weedona Scotta i Białego Kłosa. Mężczyzna wraz z żoną poświęcił czas i okazali zrozumienie dla jego natury, dlatego wydobyli z niego jego najlepsze cechy. Powinniśmy zapamiętać, że chociaż jesteśmy właścicielami zwierząt i one powinny okazywać nam posłuszeństwo, **to nie możemy traktować ich jak przedmioty, musimy pamiętać, że one też czują**.

3. Podsumowanie

Porozmawiajcie o tym, czym kierują się w życiu ludzie, a czym zwierzęta?

Zwierzęta kierują się instynktami. Dwa najważniejsze z nich to **instynkt ocalenia życia i instynkt przedłużenia gatunku**. Wszystko co robią zwierzęta, ich zachowanie podporządkowane jest najważniejszemu celowi – przeżyciu. W naturalnym środowisku działają zgodnie ze swoją naturą np. drapieżniki muszą zabijać, żeby żyć. Muszą także opiekować się młodymi i odchodzić od nich, kiedy są wystarczająco dorosłe, aby mogły same rozpocząć dorosłe życie. Możemy się zastanowić, dlaczego zwierzęta dają sobie radę nawet w tak trudnych warunkach – mają one pamięć gatunkową zapisaną w genach, stąd **wiedzą, co jest dla nich dobre, a co złe**.

Człowiek też jest zwierzęciem, ale jego pierwotna, zwierzęca natura została złagodzona na drodze rozwoju przez rozwój uczuć wyższych, takich jak miłość, współczucie, empatia, czyli zdolność do wczuwania się w cudze położenie (również uczucia). Przez lata na naturę człowieka wpływały i kształtowały ją siła rozumu i religia. Niestety są też jednostki, które są okrutne (Smith), w których zwyciężają najniższe instynkty.

Praca domowa

1. Wypisz – korzystając ze słownika frazeologicznego – związki frazeologiczne ze słowem: pies, wilk oraz natura. Z wypisanych przykładów wybierz po jednym i napisz, co oznaczają.
2. Czy obejrzenie filmu zachęciło Cię do przeczytania powieści Jacka Londona „Biały Kieł”? Podaj argumenty za lub przeciw.

Karta pracy 1

Które z poniższych definicji mogą odnosić się do pojęcia „natura” i można ich użyć w odniesieniu do filmu i losów Białego Kłosa? Właściwe definicje zaznacz.

Według Słownika języka polskiego PWN natura to:

1. «przyroda, zachodzące w niej zjawiska i procesy»
2. «stan pierwotny przyrody, niezmienny przez kulturę i cywilizację»
3. «przyroda jako siła kształtująca organizmy żywe, zwłaszcza ludzi»
4. «cechy wrodzone i usposobienie człowieka; też: człowiek o określonym usposobieniu»
5. «zespół cech charakterystycznych dla określonych zjawisk, przedmiotów itp.»
6. dawniej: «produkty, towary, przedmioty użytkowe, zwykle jako środek płatniczy»

Karta pracy 2

Uzupełnij tabelę. Opisz postawy ludzi wobec zwierząt na podstawie filmu.

Człowiek	Kim był?	Stosunek do zwierząt i Białego Kłosa
Szary Bóbr		
Smith		
Weedon Scoot		

Scenariusz lekcji godziny wychowawczej inspirowany filmem „Biały Kieł”

(można również wykorzystać jako element lekcji etyki)

CO TO ZNACZY BYĆ ODPOWIEDZIALNYM – ROZWAŻANIA NA PODSTAWIE FILMU „BIAŁY KIEŁ”.

Etap kształcenia: klasy 7–8 szkoły podstawowej, gimnazjum

Czas trwania zajęć: 45 minut (po obejrzeniu filmu)

Cele:

- zwrócenie uwagi uczniów na najważniejsze wartości w życiu,
- rozwijanie umiejętności wyboru pozytywnych wartości,
- wskazanie konsekwencji różnych zachowań – pozytywnych i negatywnych,
- kształtowanie umiejętności współpracy,
- integracja grupy.

Metody:

- pogadanka z elementami dyskusji,
- burza mózgów.

Formy pracy: indywidualna i grupowa

Materiały: 2 patyki, szpulka nici, mała piłka, karta pracy, fragmenty wiersza Artura Chojackiego „Hymn św. Franciszka z Asyżu”

Przebieg zajęć

1. Wprowadzenie

Nitki nawyków – poproś dwóch uczniów, aby stanęli naprzeciwko siebie. Każdemu podaj patyk (np. patyczek od lodów) i zawiąż nitkę, która połączy patyki. Poproś, aby spróbowali ją rozerwać – powinni zrobić to bez większych trudności. Następnie przeciągnij pomiędzy patykami wiele nitek i również poproś o to, by próbowali je rozerwać. Tym razem nie powinno się to udać.

Wyjaśnij uczniom, że nitki to nawyki. Pojedynczy nawyk, nieważne dobry czy zły – łatwo jest zmienić, zerwać – jeśli jest ich dużo, jest to już niemożliwe. Ze złymi nawykami łatwiej jest zerwać na początku, a trudniej gdy tę samą czynność powtarzamy wielokrotnie. Warto podkreślić, że dobre nawyki – powtarzane – stają się silniejsze. Życie to walka ze złymi nawykami i stałe kształtowanie nawyków dobrych – w ten sposób bierzemy odpowiedzialność za siebie, swoje życie, ale również za zwierzęta, którymi się opiekujemy i których nawyki kształtujemy.

2. Faza zasadnicza

Porozmawiaj z uczniami na temat wrażeń z obejrzenia filmu, co ich wzruszyło, zaintrygowało, jakie emocje im towarzyszyły podczas oglądania filmu?

Następnie podziel uczniów na trzy grupy, rozdaj kartę pracy 1 i każdej z grup przydziel (lub poproś o wylosowanie) jednego z właścicieli Białego Kłosa. Poproś, aby uczniowie uzupełnili właściwe opisy.

Wybrany uczeń z każdej grupy prezentuje wyniki pracy. Wspólnie przedyskutujcie, które nawyki były dobre, a które złe.

Przykładowe rozwiązanie:

Rozdaj uczniom fragmenty wiersza Artura Chojeckiego „Hymn św. Franciszka z Asyżu” i poproś o ciche przeczytanie, następnie poproś chętnego ucznia o przeczytanie fragmentów na głos.

Artur Chojecki „Hymn św. Franciszka z Asyżu”

*„Bracie psie, bardziej ludzki niż ludzie,
Na łańcuchu więziony przy budzie
O głodzie, i o chłodzie, i w brudzie,
A podczas lata, gdy szukasz ochłody,
Często bez miski wody;
Psie, który dajesz ludziom wierności przykłady,
Odpuść ludziom, braciszku, wszystkie ludzkie zdrady!
[...]
A teraz wy wszystkie:
Ssaki, ptaki, ryby, gady,
Płazy, robaki, owady,
Gdziekolwiek was człowiek gnębi,
Na ziemi, czy w wodnej głębi,
Wszystkie biedne ofiary ludzkiego plemienia,
Nie odmawiajcie braciom-ludziom przebaczenia.
Oto człowiek przed wami kaja się w pokorze,
Bracia, darujcie ludziom winy w imię Boże!”*

Źródło: http://www.promyczkiifranciszka.katowice.opoka.org.pl/wiersze/wiersze_poeci.htm

Najpierw porozmawiajcie o tym, czy ludzie powinni przepraszać zwierzęta za swoje zachowanie, jakie zachowania są nieodpowiednie? Możecie się posłużyć przykładami z życia i własnych doświadczeń uczniów (np. szczeniak kupiony jako prezent gwiazdkowy i potem oddany do schroniska). Warto też przytoczyć przykłady odpowiedzialnego zachowania wobec zwierząt.

W filmie mamy przykład ludzi, którzy traktują zwierzęta okrutnie, instrumentalnie (np. Smith). Wspólnie zastanówcie się, za co ludzie powinni przeprosić Białego Kłosa?

Przykładowe odpowiedzi:

- za okrucieństwo
- za brak serca
- za cierpienie
- za ból

3. Podsumowanie

Możesz opowiedzieć uczniom o dokumencie, który reguluje prawa zwierząt, to Światowa Deklaracja Praw Zwierząt uchwalona ostatecznie 15.10.1978 roku w Paryżu (w dniu przedłożenia jej i akceptacji przez UNESCO, wraz z podpisami dwu i pół miliona osób, członków przeróżnych europejskich towarzystw opieki i ochrony zwierząt).

Przeczytaj uczniom fragment dokumentu.

PREAMBUŁA

Zważywszy na to, że wszystkie zwierzęta mają prawa,
Zważywszy na to, że lekceważenie i pogarda dla praw zwierząt przejawiała się i przejawia się pogwałceniem przez człowieka praw natury i zwierząt,
Zważywszy na to, że uznanie przez gatunek ludzki praw do istnienia innych istot żywych, takich jak zwierzęta, jest podstawą współistnienia tych gatunków na świecie,
Zważywszy na to, że dokonano masowych zbrodni na zwierzętach i że stale istnieje groźba ich popełnienia,
Zważywszy na to, że poszanowanie zwierząt jest bezpośrednio powiązane z poszanowaniem człowieka,
Zważywszy na to, że od dzieciństwa człowiek powinien być uczony obserwacji, zrozumienia, poszanowania i kochania zwierząt, NINIEJSZYM OGŁASZA SIĘ:

Artykuł 1

1. Wszystkie zwierzęta rodzą się z równym prawem do życia i do istnienia.

Artykuł 2

1. Wszystkie zwierzęta mają prawo do szacunku.
2. Człowiek, jako przedstawiciel gatunku zwierząt, nie może rościć sobie praw do wyniszczenia lub nie liczącego z godnością ludzką wykorzystywania zwierząt. Jego obowiązkiem jest wykorzystywanie swej wiedzy dla dobra zwierząt.
3. Wszystkie zwierzęta mają prawo do opieki, troski i ochrony ze strony człowieka.

Artykuł 3

1. Żadne zwierzę nie może być źle traktowane lub być obiektem okrutnego traktowania.
2. Jeżeli zwierzę ma zostać zabite, to akt ten powinien być wykonany natychmiast i bez dodatkowego cierpienia.

Artykuł 4

1. Wszystkie zwierzęta mają prawo do życia na wolności w ich środowisku naturalnym, którym może być ląd, powietrze lub woda, oraz powinny mieć prawo do prokreacji.
2. Pozbawienie dzikich zwierząt wolności, nawet w celach naukowych, jest naruszeniem tego prawa.

Artykuł 5

1. Zwierzęta z tych gatunków, które tradycyjnie zamieszkują wśród ludzi, mają prawo do życia i wzrastania w rytmie i warunkach typowych dla tych gatunków.
2. Jakiegokolwiek zakłócenie tego rytmu lub warunków jest naruszeniem tego prawa. (...)

Źródło: <http://www.jastra.com.pl/klub/deklarac.htm>

Przypomnij, że w Polsce obowiązuje też ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt.

Zaproponuj uczniom ćwiczenie, które pozwoli im skonfrontować się z własną postawą wobec odpowiedzialności za siebie i swoje zwierzęta. Siedząc lub stojąc w kręgu, uczniowie rzucają do siebie miękką piłeczką. Osoba otrzymująca piłkę wypowiada zdanie:

„Jestem odpowiedzialny, gdy...” i kończy zdanie, następnie rzuca piłkę do kolejnej osoby.

Finałem zabawy będzie stworzenie Dekalogu odpowiedzialności za siebie i swoje otoczenie, taki dekalog może zostać wyeksponowany na tablicy w klasie. Dekalog stworzony przez uczniów nie musi mieć 10 punktów.

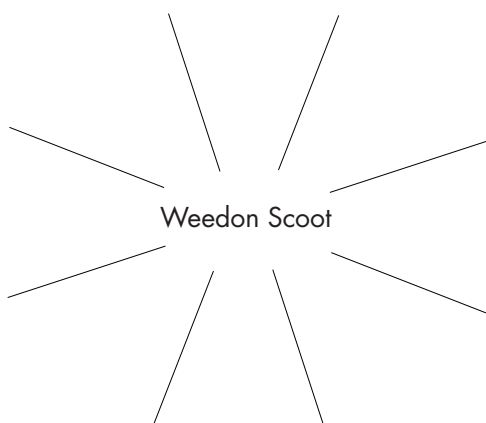
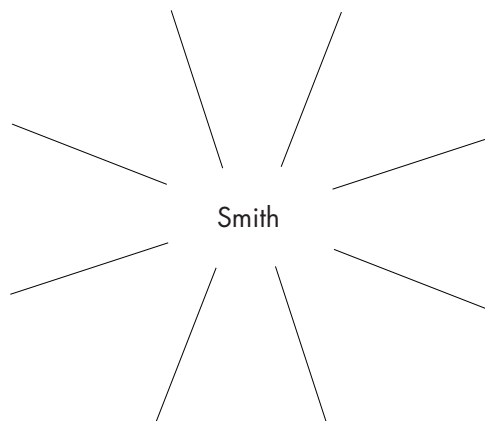
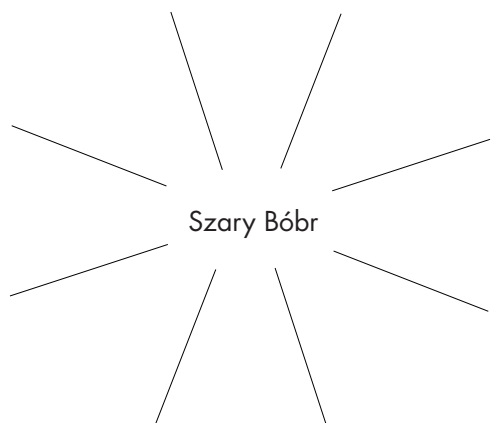
Przykładowy Dekalog odpowiedzialności:

- Świadomie podejmuję decyzję o posiadaniu zwierzęcia.
- Ponoszę konsekwencje posiadania zwierzęcia, m.in. sprzątam po nim, wychodzę z nim na spacer, nawet jeśli jest brzydka pogoda albo bardzo mi się nie chce.
- Pamiętam, żeby je nakarmić, napoić i zadbać o jego podstawowe potrzeby.
- Wychowuję moje zwierzę i uczę je posłuszeństwa i dobrych nawyków.
- Jestem konsekwentny w postępowaniu wobec mojego podopiecznego.
- Staram się, aby moje zwierzę nie przeszkadzało innym.
- Chodzę z moim podopiecznym do weterynarza, dbam o szczepienie przeciwko wściekliźnie.
- Czipuję lub w inny sposób oznaczam moje zwierzę, aby w razie zagubienia mogło być zidentyfikowane.
- Wiem, że ponoszę pełną odpowiedzialność za zachowanie mojego zwierzęcia, dlatego np. psa prowadzam na smyczy.
- Przestrzegam praw i zakazów obowiązujących w miejscach, w których przebywam z moim zwierzęciem.
- Przestrzegam zasad norm społecznych i pilnuję, aby mój podopieczny nie zakłócał spokoju otoczenia.

Karta pracy 1

Uzupełnijcie schemat. Zapiszcie to, czego nauczył się Biały Kieł od swoich właścicieli – jakie zachowania od nich przejął. Dobre nawyki zapiszcie zielonym kolorem, a złe czerwonym.

Wiersz do skserowania dla uczniów

„Hymn św. Franciszka z Asyżu”

Artur Chojecki

„Bracie psie, bardziej ludzki niż ludzie,
Na łańcuchu więziony przy budzie
O głodzie, i o chłódzie, i w brudzie,
A podczas lata, gdy szukasz ochłody,
Często bez miski wody;
Psie, który dajesz ludziom wierności przykłady,
Odpuść ludziom, braciszku, wszystkie ludzkie zdrady!
[...]
A teraz wy wszystkie:
Ssaki, ptaki, ryby, gady,
Płazy, robaki, owady,
Gdziekolwiek was człowiek gnębi,
Na ziemi, czy w wodnej głębi,
Wszystkie biedne ofiary ludzkiego plemienia,
Nie odmawiajcie braciom-ludziom przebaczenia.
Oto człowiek przed wami kaja się w pokorze,
Bracia, darujcie ludziom winy w imię Boże!”

Źródło: http://www.promyczkiifranciszka.katowice.opoka.org.pl/wiersze/wiersze_poeci.htm

Jesteś nauczycielem? Zajmujesz się edukacją?
Szukasz inspiracji, materiałów, pomocy dydaktycznych?
Zgadzasz się z nami, że kino może inspirować
do ciekawych zajęć, dyskusji, przemyśleń?
Chcesz zorganizować swoim podopiecznym pokaz ciekawego filmu?
Skorzystaj z bogatej i na bieżąco uzupełnianej oferty
KINOSWIATEDUKACJI.PL!

ZAPRASZAMY NA STRONĘ:

www.kinoswiatedukacji.pl

Materiały dydaktyczne, informacje o pokazach dla szkół:

KINO ŚWIAT
E D U K A C J I

Irena Kruglicz-Kamińska
Specjalista ds. edukacji filmowej
Kino Świat Sp. z o. o.
ul. Belwederska 20/22
00-762 Warszawa

tel. 22 840 68 01 04
tel. kom. 728 302 018
e-mail: irena.kaminska@kinoswiat.pl